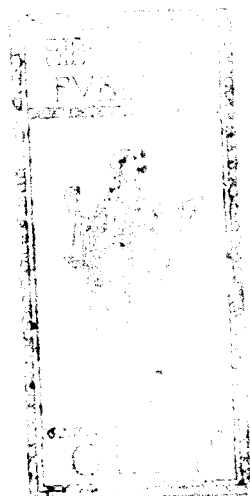

Vida Olotina

REVISTA QUINZENAL NACIONALISTA

Comprado el 15 de Diciembre 1915

OP 3712.

ANY I ————— NÚM. 19
OLOT, 15 DE DESEMBRE DE 1915

VIDA OLOTINA

REVISTA QUINZENAL NACIONALSTA

Preus de subscripció: OLOT, any 2'50 pessetes.= Fora, any 3'00 pessetes

Número solt 10 céntims

Anuncis, segons tarifa.

Pagos a la bestreta.

Farmacia i Drogueria

JOAN GARDELUS I FILLS

Agents exclusius per a Olot dels tan recomenats productes de la
Perfumeria Gadalús
i de la
Crema Bella Aurora
i per a la provincia del insuperable
Champagne George Montagne

Tarifa d'anuncis en la coberta de
Vida Olotina Administració: Clivillers, núm. 16

Anuncis

Una plana, 8 pessetes.=Mitja plana, 5 pessetes.=Un quart de plana, 3 pessetes.=
Un octau de plana, 1'75 pessetes.=Un setzau de plana, 1 pesseta.

Esqueles mortuories

Plana entera, 10 pessetes.=Mitja plana 6 pessetes.

Encaxos a 5 pessetes

Descomptes

Per 6 insercions, el 10 %.=Per 12, el 25 %.=Per 24, el 50 %.

Vida Olotina

REVISTA QUINZENAL NACIONALISTA

Any I

OLOT, 15 de Desembre de 1915

Núm. 19

Preus de subscripció

Olot, any. 2'50 ptes.
Fora, „ 3'00 „
Número solt 10 cèntims
Anuncis, segons tarifa. Pagos a la bestreta.

Direcció i administració:

Carrer de Clivillers, núm. 16, on se dirigit
tota la correspondència.
No 's retornen els originals

REALITATS I ASPIRACIONS

Avui que tanquem, amb el present número, la primera etapa en el curs de la publicació de nostra revista serà, potser oportuna una mirada sobre nostra actuació amb el fi d'examinar si va per bon camí la nostra missió que constitueix el fons de nostra existència pública.

Aquesta missió, segons anunciarem arran de nostra surtida, no és altre que una modesta però ferventa contribució a la millora olotina. De com ha sigut fidelment servit aquell propòsit ne son testimoni el números publicats, que han sigut de prova per nosaltres car hem hagut de utilitzar tota la força de nostres conviccions per a superar, en moltes ocasions, el medi que ens voltava propici a produir estímuls contraris a la norma de conducta que ens havíem imposat.

Convençuts de que, volguent laborar en pro de la millora general habíem de començar per superar-nos nosaltres, hem portat la convicció fins al límit de renunciar a tot lo que essent-nos senyalat com a útil i fàcil portés anexe el perill de descendir. N'indicarem alguns casos concrets.

Bons amics ens aconsellaven que publiquessim setmanalment aquesta Revista amb el fi d'intensificar la nostra acció sobre el públic. Meditant sobre aquest consell hem vist que no habíem de seguir-lo, car descendiríem inevitablement. Amb la sinceritat que procurem examinar totes les coses no sabem veure en la vida pública olotina prou activitat per a que pugui un periòdic mantenir-se en un estat de positiu interès sortint cada vuit dies. L'interès en aquell cas caldria simular-lo, escrivint amb excessiva motivació personal, agravada per for-

çada precipitació i estimulada per la necessitat de omplir d'una manera o altre les planes del periòdic. Tot plegat, perill de descendir.

Ademés va anexa a dit consell una altre qüestió: les notícies. Cal anar compreguent que no és lo mateix donar al públic les notícies que puguin reportar interès públic, que *fer notícies* o sigui donar pública relació de tota mena de coses per tribials que siguin amb el sol objecte de satisfer una vana curiositat del lector, sense cap mena de profit, i, en cambi, amb el perill constant, per part del periodista, de enredar llas-timosament les coses. Altrement, sense una secció de notícies propiament dita, nostra revista ha donat, i seguirà donant, pública relació de tot lo que interessi positivament a la Ciutat però sempre amb vistes a un sentit de millora i selecció.

Una altra renúncia ens hem imposat, abstenint-nos de mantenir discussions o controvèrsies amb altres publicacions. La nostra voluntat ferma de laborar en tot instant per la millora ens lliura de la tentació de combatre amb el desig de vencer al contradictor. Aquest, sigui persona o entitat, ens mereixerà sempre el major respecte però segurament en poques ocasions estarà en disposició de departir amicalment amb nosaltres car estarà situat en plà distint del nostre. En el cas, dons, de nosaltres acceptar controvèrsia tindríem moltes probalitats de haber de descendir.

Examinada la nostra posició en lo que'n podríem dir aspecte professional o periodistic, no serà per demés que declarem cap aon van les

nostres aspiracions en altre aspecte més ample.

Nosaltres, ara com ara, trebalem per la millora olotina amb el propòsit de utilitzar intensament dos grans ressorts: la política i la cultura.

Respecte a política es ben definida la nostra situació. Som nacionalistes de soca i arrel i en una política francament nacionalista hem d'apoiar nostra actuació. Havent-hi aquí la Lliga Regionalista que encarna, com a organisme d'acció, els nostres, hem de col·laborar amb fidelitat i amb fervent entusiasme a l'obra política de la Lliga com hem vingut fent des de la nostra aparició.

Y aquí no hi vindrà baldera una observació que ens servirà de resposta a possibles objeccions.

La política nacionalista es quelcom del tot distint a les altres polítiques que tenen aquí representació més o menys efectiva. La política que defensem no es incompatible amb cap ideal honradament professat. De manera que s'equivoquen els que ens atribueixen actituds partidistes. En nosaltres lo que pugui haver-hi de germen de partit s'ha transformat en Escola, que es l'expressió més alta d'una aplicació activa dels ideals. Perxó nosaltres tenim companys en tots els altres partits, en tots els tenim amics que estan identificats amb nostre actuació; Perxó les nostres files cada dia es nodreixen amb nous adeptes vinguts de les més oposades precedències.

Ademés de la política hem de laborar per la millora olotina per mitjà de la cultura. I aquí sí que ens sentim germans de tothom.

La nostra actuació en aquest ordre, apart de l'exemple i l'apostolat que procurem donar desde aquestes planes, escriguent-les tan be com sabem i nutrint-la de sava de ideals, ha de ser pacienta, constant i incansable utilitzant un poderós mitjà: la intervenció.

En matèries de cultura sempre hem entes que els patrimonis particulars no han d'existir. Ni pot haverhi ningú que s'basti a si mateix, ni ningú te dret a retenir lo que pot afavorir a la col·lectivitat.

Es per aquesta convicció que ens hem proposat intervenir en el màxim ordre d'empreses culturals, però sense el més mínim intent de guadir-ne cap exclusivitat, sinó amb l'aspiració de considerar-nos-en constantment simples col·laboradors.

Podríem mostrar ja una estimable primícia de realitats, impulsades per nosaltres, com també podríem anunciar una bona llista de projectes en relació amb la millora cultural olotina, però preferim, a la publicitat, guadir la satisfacció

intima de una labor en curs de falaguera prospectiva.

Desde el pròxim número, que serà el corresponent al dia primer de jener del any vinent, ens proposem presentar nostra Revista amb algunes varietats encaminades a millorar-la. Com que preferim les obres a les paraules, potser no hauríem anunciat res de les millores projectades sinó fos que també ens cal dir que variaran una mica les condicions d'abonament. El càlcul del cost de la confecció de VIDA OLOTINA restà desequilibrat ja en el tercer número, per haver-se augmentat les planes. Fins ara ens hem sacrificat, però en avant no podem posar la subscripció a menys de una pesseta el trimestre. Amb tot i aquest petit augment respecte al preu anterior, la nostra publicació resultarà baratíssima com podran apreciar els lectors que siguin entesos en treballs tipogràfics.

Hem de advertir als nostres amics tant als polítics, com als que ens acompanyin amb ses simpattes per nostres aspiracions culturals, que ens es indispensable son concurs pera lograr la difusió de nostra Revista. Han de tenir en compte els nostres amics que reclutant el major nombre possible de subscriptors per a VIDA OLOTINA ajudaran amb gran eficacia a son sosteniment material i a la obra essencialment constructiva que es el nexa que amb ells ens uneix.

Qüestió de cultura

El discurs que pronunciá fa poques setmanes a les Corts el senyor Royo Vilanova, tractant amb apassionament manifest la qüestió de la oficialitat de la nostra llengua en les corporacions de Catalunya, ha tingut la virtut de ferir en lo mes viu de l'ànima catalana, i de provocar entre nosaltres un fort moviment d'afirmació patriòtica.

Convé que de temps en temps una nota estrident com la del esmentat senador vingui a obrar com un revulsiu en la nostra sensibilitat popular, massa desinteressada generalment en lo referent al capitalissim problema de la nostra llengua; la sensibilitat no es el millor element de judici certament; però desperta la reflexió; i en el problema de la llengua, tal com está plantejat a Catalunya, les raons aportades per el sentiment i per la reflexió coincideixent. I si'l nostre exaltament patriòtic ens diu lo humillant que resulta per a la nostra dignitat de poble la imposició d'un idioma que no es el nostre i la exclusió oficial de'l nostre idioma tant bell i tant gloriós, vé la reflexió freda, serena, i ens diu que'l plet ventilat en el problema de la nostra llengua es el plet vital de la nostra cultura.

La nostra situació, especialíssima crea a la nostra cultura un conflicte que no existeix en els països en els quals la llengua oficial es la mateixa que la llengua popular.

Les idees que l'infant aprèn de llavis del mestre, arriben al seu coneixament traduïdes, confoses entre el ropatge obscur de un llenguatge que no coneix prou bé, havent perdut tot lo millor de llur vivacitat claretat i espontaneïtat; igualment succeeix amb les lectures instructives dels humils homes del poble, i amb les mateixes predicacions religioses que en els temples de moltes poblacions catalanes se dirigeixen als fidels. I es innegable que en l'esforç esmerçat traduint s'hi malversa gran part de la substància instructiva.

Lo mateix succeeix en el camp de la creació literària. No es possible que Catalunya compti jamai amb grans figures literàries, si els nostres escriptors se produeixen en castellà. Una obra qualsevol pert al ser traduïda gran part del seu valor; i, donat el domini amb que el verb català està possessionat de la consciència dels nostres escriptors, sens que tots els intents de castellanisació bastin per a suplantar-lo, les obres castellanescs escrites per autors catalans resulten necessàriament traduccions. Aquesta consideració replica el fet de que l'ús exclusiu, durant cinc segles, de la llengua oficial per els escriptors de Catalunya, hage donat per resultat el que mentres son llegit els escriptors de totes les regions d'Espanya no catalanes qu'han llegat a la posteritat un nom gloriós, pòt comptar-se amb els dits el dels catalans pervinguts a aital renom. No creiem qu'hi hage ningú capàs d'atribuir aquest fet a incapacitat dels catalans per a les altes obres literàries; aquest fet es únicament explicable si s'atén al obstacle que per ells constituïa l'ús d'una llengua distinta de la seva pròpia.

Xenius explica aquest conflicte llingüístic de la següent manera: «La vida mental es una. Todo lo que la disloca o dispersa la acaba. Dividir el espíritu en dos mitades equivale a matar el espíritu. Y, si el espíritu se nutre de formas verbales y en ellas se renueva y se vuelve a engendrar constantemente, como el cuerpo en las combustiones (no diremo que la coexistencia de dos grupos antagónicos de formas verbales en un mismo campo de conciencia quiere decir un desplazamiento y, por consiguiente la reducción de la vida mental a una prolongada agonía? Para que dos lenguas puedan darse en un mismo individuo sin que su unidad psíquica se vea rota, es necesario que una de ellas viva relegada a los últimos límites de lo dialectal, a los confines de la subconciencia, a lugar, en una palabra, en que no estorbe. En cuanto un idioma gana el terreno de la plena conciencia, ya le es imposible tolerar riyal dentro de él. Cada alma es gobernada por su lenguaje en régimen de monarquía y aún de tiranía. En cuanto un habla deja en un individuo determinado de ser dialectal,

es decir, en cuanto de acto de memoria, se transforma en acto de creación, ya se convierte en habla única de este individuo, porque crear es siempre excluir, porque creación no puede dejar de significar sacrificio. Si no queréis que la lengua materna se enseñoree completamente de un espíritu, no le dejéis avanzar en él un paso: negadle todos los derechos si no queréis concedérselos todos». (1).

D'aixó dedueix l'escriptor citat que en nostre país tot, absolutament tot quant s'intenti en castellà ha de veure's condemnat a la ineficàcia.

Es necessari que tots quants se preocupen de la nostra cultura se persuadeixin de que el problema de la llengua es mes gréu de lo que sembla examinat superficialment. La obra de restablir entre nosaltres el predomini de la llengua catalana en la nostra vida pública, pot ser obra d'anys i de sacrificis; però únicament portant-la a cap, salvarem als nostres descendents del oprobí que per a fa segles damunt de nosaltres: de no ser, en el mon de la cultura res mes que una colònia espiritual pels països de llengua castellana.

GRABIEL RIVERA

(1) *Cataluña* n.º 170

Una opinió sobre política catalana

El diari madrileny *El Debate* dona compte de una reunió celebrada per l'Associació de propagandistes catòlics dins la que, per lo vist, hi regna una exemplar voluntat de pendre seriosament les coses de Catalunya.

Amb molt gust transcribim un extracte de lo tractat en dita reunió:

«Fou convocada aquesta reunió pel president de l'Associació, senyor Herrera, a fi de comunicar les impressions recollides en el viatge que complint acords adoptats en reunió precedent ha fet per Catalunya per estudiar les organitzacions i moviment polític tan interessants d'aquella regió.

El senyor Herrera exposà el criteri format després de visitar les institucions polítiques de Catalunya i d'escoltar els homes que les dirigeixen, patentitzant desconeixement en que quasi totes les regions viuen respecte al pensament català i la necessitat d'esvaïr grans prejudicis i errors que podrien perjudicar, més encara de com ho fan, la bona harmonia que deu regnar entre tots.

Dedicà elogis a les aspiracions polítiques catalanes, concretes i ben orientades, i afirmà que d'ordinari les queixes que han sortit d'aquella regió contra les injustícies i negligències del poder central són sòlit fonament i expressió fidel de la voluntat d'un poble que coneix el seu destí i se sent amb força per a complir-lo.

Els catalans están reconstruint Catalunya, així en l'ordre històric com en el literari, en l'artístic, en el

jurídic i en el polític amb treball saviament dirigit i inspirat en un fecunde amor a la regió.

En conseqüència encarí la necessitat de seguir mantenint cordials relacions amb els elements catalans i de donar a conèixer en altres regions d'Espanya qué és lo que Catalunya vol i quina és la seva posició espiritual i política dintre la nació, quins mitjans i procediments emplea per anar donant solució al seu desig i de quines organitzacions es val.

Unànimement foren acceptades les proposicions del senyor Herrera».

Contestant a don Gabriel Maura

PUNT FINAL

L'article que publicà darrerament el comte de la Mortera en el setmanari maurista *La Raza*, més que una rèplica als meus articles—que resten, quasi íntegrament, incontestats—és una completa exposició del punt de vista maurista davant de l'actuació del catalanisme.

Mes, aixó no ha de privar-me—i ho faig amb gust, més que per obligada cortesia—de donar-li una resposta.

I, al començar-la, vull ferme càrrec d'alguns conceptes i d'algunes frases més propies de les planes de *El Imparcial*, en els seus moments de catalanofòbia aguda, que de la ploma reposada del meu il·lustre contradictor, i que, des del primer moment, vull apartar de la nostra serena controvèrsia.

Aquell exemple que atribueix a Catalunya el paper de germà fort i emprenedor, que transigeix amb les dilapidacions del pare a canvi de explotar en benefici propi i en perjudici dels altres fills el patrimoni familiar, i aquell paragraf final en que suposa que l'actuació catalanista va encaminada a fer de Catalunya el paràsit que xucli la vida d'Espanya, són dugues notes tan discordants amb el to general de l'article, que no puc suposar tradueixin el pensament del comte de la Mortera. Del contrari, no fóra explicable que volgués honrar a Catalunya amb la missió de salvar a Espanya i s'esforcés en buscar coincidències entre el maurisme i el catalanisme, sinó que, el seu patriotisme el deuria portar a predicar la guerra santa de tota Espanya contra Catalunya i a rebutjar, com a cosa pecaminosa, tot contacte i tota coincidència amb el catalanisme.

El comte de la Mortera, al redactar la seva rèplica, no havia llegit, sens dubte, el meu darrer article, dedicat a exposar tota l'eficàcia de l'acció de Catalunya i del catalanisme per a la salvació d'Espanya, i no sento necessitat d'afe-

gir una sola paraula a lo que allí vaig dir, per deixar contestades acusacions que, quan altres les han formulades i he hagut de contredir-les, no ha pogut mantenir-se la meua resposta en el to que vull que conservi aquest article.

I és per aixó mateix que tampoc vull recollir i comentar una pregunta que el comte de la Mortera suposa que calificaré d'injustícia amb ribets de perfídia, i a la que, en veritat, no dono altre alcanç que a n'aquelles ignocentes procracitats que els advocats dirigeixen a la part contrària en els seus informes, quan el client els escolta, i volen donar-li aquesta fàcil satisfacció a les seves rencunies.

La justificació que dóna el comte de la Mortera a la crisi de 1909, buscant precedents en les pràctiques de la baixa política espanyola, a un moment que no té precedents en la història política d'Espanya, no m'ha convençut ni crec que hagi convençut al mateix comte de la Mortera. I el voler assimilar, dient que fou una mateixa cosa, el discurs de la *implacable hostilitat* en que el senyor Maura, en la plenitud de la seva fe, marcava el seu partit un camí de lluita i heroisme, amb la Nota en la qual es declarava vençut, feia renúncia de la quefatura i es retirava de la política, serà, sens dubte, insuficiència meua (i estic segur de que en aquesta insuficiència m'acompanyen quasi tots els espanyols), però jo no arribo a vesllumar les fondíssims coincidències de dos actes que, al ulls del vulgar bon sentit, apareixen com dugues coses absolutament diverses i contràries.

Coincidim amb el comte de la Mortera al considerar lamentable la crisi de 1909 i en estimar que les seves conseqüències han estat agravades per no haver vingut, darrera d'ella, una intensa propaganda per reaccionar la opinió espanyola. Però don Gabriel Maura els limita a mon entendre els desastres causats per aquella crisi: no hi veu més que la derrota del principi d'autoritat, nervi de la política conservadora, i és per aixó que no comprèn més propaganda a fer que la propaganda conservadora. I, al reconèixer que els conservadors oficials oblidaren aquesta propaganda, culpa de la mateixa omisió a tot ço que ell en diu dretes espanyoles, entre les quals ens hi posa a nosaltres, que, per cert, no podem estar gaire inclinats a acceptar el calificatiu, sense abans haver-nos posat d'acord respecte el seu significat... ¡i em sembla que ens costaria d'entendre'ns!

No; amb la crisi de 1909, s'arrasaren moltes altres coses que el principi d'autoritat, i quedaren invadits molts altres camps que els de la actuació conservadora. Tot l'esforç de Catalunya de 1898 a 1907 per arribar primer a un despertarment de la consciència col·lectiva catalana i des-

prés a una actuació prop del Estat per obtenir, normalment i sense violències, aquells canals per on poguessin circular les energies de la vida local i regional espanyola, tot això fou derrotat per la crisi de 1909 i totes les esperances i totes il·lusions de Catalunya en un procediment governamental i evolutiu, sofriren un contratemps formidable. I, a refer-nos d'aquest contratemps i a restaurar totes les devastacions que havia produït en la consciència espanyola, tinguèrem que dedicar nosaltres tot el nostre esforç i tota la nostre propàganda. I cregui el comte de la Mortera que no fou senzilla la nostra tasca, ni còmoda la victòria. Si el comte de la Mortera hagués apreciat la immensitat del desencant de Catalunya després de la crisi de 1909 i del fracàs de la Solidaritat, comprendria que teníem prou feina a Catalunya per a que poguéssim córrer aventures fóra d'ella, i apreciaria la magnitud del nostre esforç durant aquells tres anys en que els conservadors, darrera el senyor Maura, es mantenen en una còmoda inacció orgullosa i despectiva.

El principi d'autoritat no restà més quebrantat en 1909 del que 'n restà la actuació regionalista catalana. Han passat sis anys, i aquesta és avui més forta que en 1909; han passat sis anys i el principi d'autoritat i la orientació que a la funció de govern donava el senyor Maura, està avui bon xic més endarrera d'aon va quedar després de la crisi de 1909. ¿Què vol dir això? Que l'avalanxa que triomfà en 1909, invadí dos camps distints i que els defensors d'un d'ells han recobrat totes les posicions perdudes i fins n'han preses de noves, mentres que els altres, no solament no han avençat un pas, sinó que han caminat enrera. ¿No li sembla al senyor comte de la Mortera que no tenen cap dret els segons d'acusar als primers d'omissió, quan, si en el seu front haguessin fet el mateix que els altres, ja no 'n quedaria rastre de la invasió de 1909?

Al comentar l'actitud del senyor Maura davant del projecte de les Mancomunitats, no vaix voler-ne fer menció d'aquell argument, tantes voltes contestat sense rèplica, de que la Mancomunitat no devia venir sense la previa reforma de la organització municipal.

Aquest argument fou exposat un dia pel senyor Alcalà Zamora, el qui, jugant a metàfores parlava de la *base* i de la *cúpula* (la *base* era el Municipi i la *cúpula* la Mancomunitat), i això li servia per fer unes parrafades brillants encaminades a demostrar que l'iniciar la reforma local per la Mancomunitat... era començar la casa per la teulada. Aquest argument de progressista, és expressiu de tota una ideologia, que, en l'ordre polític, creu que lo primer és el sufragi universal

i en l'ordre pedagògic, la escola de pàrvuls. En boca dels mauristes de menor quantia no 'm sorprèn aquest argument, manllevat als nostres demòcrates del temps d'Espartero, mes com havia de pensar jo que el podia recollir d'un home tan culte i tant a la moderna, ideològicament, com el comte de la Mortera!

Jo no negaré que la Mancomunitat no fóra un major bé si anés acompanyada de l'autonomia política i econòmica del Municipi. Com el comte de la Mortera no em negarà, que la Mancomunitat i l'autonomia municipal fóra un major bé si tinguessin per base un ciutadà fort en l'ordre intel·lectual, moral i econòmic. I, no obstant, el senyor Maura volia anar a l'autonomia municipal sense esperar a que el ciutadà espanyol que integrava el municipi fos un ser perfecte, per la senzilla raó de que, en política, perfecció i inefficàcia són la mateixa cosa, i sabia perfectament que les creacions meravelloses i perfectes i simultànies, poden ser obra de pensament, però no són obra de realització, i la política és, essencialment, obra de realització.

L'autonomia municipal, política i econòmica, ja ho crec que seria una base admirable per a la Mancomunitat! Però, ¿creu el comte de la Mortera que amb el projecte de l'Administració local els municipis espanyols haurían tingut autonomia econòmica? Si ho creu així, és que li flaqueja la memòria i, per a refrescar-la, no té més que repassar la copiosíssima discussió que en el Congrés i el Senat tingué el projecte d'Administració local, i allí trovarà que l'únic càrrec seriós que es va fer pels seus impugnadors, fou el que donava als municipis autonomia política, sense donar-los autonomia econòmica. I això era tan cert, que ho va reconèixer sempre el senyor Maura, qui contestava l'argument dient que no es podia fer tot d'un cop i que ell, no podent-ho fer tot de moment, feia ço que estimava més urgent i més possible.

Nosaltres, senyor comte de la Mortera, considerant molt urgent la reforma municipal, hem considerat sempre, en 1907 com en 1912, més urgent encara la Mancomunitat. ¿Sap per què? A Espanya hi ha la realitat municipal i, a aquesta realitat, hi corresponia, bo o dolent, un orgue de Govern que era l'Ajuntament. A Espanya existeix la regió, i a la regió no hi corresponia cap orgue de govern, i entenem nosaltres que lo primer, lo més urgent, era que totes les realitats vives de la societat espanyola, tinguessin el seu orgue d'expressió. I hem entès sempre nosaltres que la reforma més fonda i més urgent de l'estructura política espanyola era dotar d'un orgue de govern a aquesta realitat de la vida espanyola que hem convingut en dir-ne Regió. Per a nosaltres, la realitat Catalunya és

Joaquim Vayreda

Lletra auto-biogràfica

II

tant i més viva que la realitat de qualsevol municipi espanyol, i al dotar-la d'un orgue de govern no podia subordinar-se a cap altra reforma i aquest criteri nostre, no és, en el nostre pensament, cosa accidental ni episòdica: és la substància mateixa del pensament regionalista.

¿Es culpa meva que a les divergències consignades hi tingui d'afegir aquesta altra que afecta a tota la substància del pensament regionalista?

Creugi el comte de la Mortera que jo no hi trobo cap gust en senyalar discrepàncies entre el maurisme i el regionalisme. Jo reconec tot el que, en l'ordre del procediment, té de sà i de fort el maurisme i no he perdut ocasió de proclamar-ho públicament cent voltes. Però, en la substància dels dos moviments, les discrepàncies són fonamentals i elles expliquen la distinta visió que tenim de moltes coses.

En cap punt la coincidència entre mauristes i regionalistes és, aparentment, tan completa, com en buscar, en un desvetllament de la opinió espanyola, la dignificació de la nostra vida pública. Doncs bé; fins en aquest punt de coincidència apareix una disconformitat substancial. Sempre que nosaltres parlem del desvetllament de la opinió pública, parlem d'una opinió que se aixequi per afirmar, per crear, i hem considerat sempre cosa morbosa les agitacions negatives, les pures protestes, els *anti*, que han pres a Espanya apariències de moviments d'opinió, com la febre dona de vegades als malalts apariències d'energia i fortitut. Doncs bé; el comte de la Mortera ens cita com exemple de desvetllament d'opinió pública la campanya negativa i protestària contra la concessió de les Zones Neutrals.

Si entén que això és desvetllament d'opinió no cal que es cansin els mauristes fent propaganda, perquè Espanya serà el país on la opinió pública estarà més desvetllada i serà més activa: el *¡Maura no!* i totes les bullangues i protestes que han entrebancat tots els intents salvadors, seràn excelsas manifestacions de l'opinió pública i l'ideal de la regeneració espanyola podrà personificar-se en la famosa tasca del gos de l'hortelà.

I els catalans, senyor comte de la Mortera, entenem que a Espanya els qui tenim un ideal i portem una afirmació, hauríem de posar-nos d'acord perquè el gos de l'hortelà deixés per sempre de ser un personatge actual en la vida pública espanyola.

FRANCESC CÀMBÓ.

Una volta instal·lat a Barcelona i complertes més primeres obligacions escolars, vaig presentar-me al senyor Grezner, qui'm rebé amb tota amabilitat i després de veurer mas pobres i amanerades obres me estimulá a que continués, o millor dit, comensés mos estudis artístics, aconsellant-me que'm posés baix la direcció d'un bon pintor, que, donades más aficions al paisatge, podria ésser don Ramón Martí i Alsina.

Al pocs dies entrava al taller del senyor Martí aont vaig fer ràpits progressos; si be'm costava gran febre deixar els ressavis de ma primera educació. De totes maneres, a les primeres lliçons del meu mestre, vegí esquinsar-se davant meu aquella cortina impenetrable i obrir se inmens l'espectacle d'un horitzó sens fi. En mitx d'aquest espai incomensurable, volava mon asperit amb vehements desitjos de dominar la llum i sos esplendors, fins arribar al fi d'aquella bellesa; no obstant, ben prompte vaig veurer aturat mon vol.

Les tradicions de família me tenen marcat ja un derroter. A mon pare li agradava molt que jo empleés mas hores perdudes pintant, però que fes de les meves aficions un ofici, era cosa a la qual no's trovava disposat a consentir.

Apesar d'eixa contrarietat, tots els impulsos del meu cor tendien cap al Art; aixís es que s'originá en mi una verdadera lluita. Incapás, jo, de lograr a la força lo que de bon grat tal vegada alcançaria, vaig continuar els estudis durant els mesos d'hivern, baix la direcció del senyor Martí, i'ls estius baix les supremes lliçons de l'encantadora naturalesa de la meva terra.

En els meus primers estudis i ensaig originals m'assimilava molt a la factura i manera de sentir del meu mestre, pero els estudis del natural fets al camp durant l'estiu, iniciaren en mi una tendència distinta, encara que lligada amb una nova escola. No obstant i aixó, els aplausos tributats, no sols per mon mestre, sino per altres professors i companys, al primer cuadro d'alguna pretensió que vaig exhibir en la primera exposició del Passeig de Gràcia titulat *Arre moreu*, m'animá a prosseguir el camí independent que en aquest cuadro s'iniciava, convensut de que era la qualitat que mes s'apreciava en una obra.

En aquesta época, pot dir-se vaig comensar a caminar sol; el senyor Martí, mes que'l meu mestre, era el meu amic; alguns dels condeixebles que havíem estudiat junts, s'obrien pas; els noms d'en Pellicer, Galofre, Gomez, Urgell i altres que no recordo, adquirien justa fama; les converses artístiques amb aquestos amics, la observació dels seus estudis i mutuos consells; la lectura de crítiques d'Exposicions i Revistes d'art, nacionals i extrangeres, i sobre tot, l'incessant estudi del natural comensaren a posar en mi els fonaments de les meves conviccions pictòriques.

En aquest estat i veient una existència estretament vinculada amb una casa d'Olot, fou quan en 1869, junt amb alguns amics decidírem fundar el *Centre Artístic* que vos conegueren i honorareu mes d'una volta. Aqueixa idea m'estimulá al treball; i al

pas que aprofitavem les llargues i fredes nits d'hivern dibuixant i corretgint als demés amics i deixebles, logrem atraure tots els estius una porció de distingits artistes que mantenien el foc del art en aquest país, amb verdader profit individual.

Baix aquestes influències, i en els primers temps del Centre, vaig pintar *La tarde del Divendres Sant a Olot*, quadro que després de figurar en la Exposició Nacional del any 1871 i haver sigut proposat per a medalla, se reproduí en la *Il·lustració Española y Americana*, en la colecció fotogràfica de Laurent, i l'adquirí més tart el qui allavors era Rei d'Espanya, D. Amadeo de Saboya.

Animat per aquests resultats, vaig emprendre el meu primer viatge per Espanya, passant una temporada a Madrid, en qual Museu vaig estudiar mestres clàssics, i vaig contraure bona amistat amb diferents artistes contemporanis, visitant els seus estudis i admirant les seves obres. Terminat el meu viatge vaig emprendre amb nou alé els meus treballs, y entre altres quadros vaig pintar *Les primeres calces*, que després d'esser exposat a Barcelona i de figurar en l'Exposició de París, fou adquirit per un català.

Me serví la meva estada a París per a estudiar l'escola francesa moderna, principalment els seus paisatjistes; i allí s'acabaren de fixar les meves conviccions artístiques, deixant varies preocupacions que encara conserbava.

Se m'na tatxat per nostres crítics d'impressionista, i s'ha dit que'ls meus quadros pequen d'abocetats. No diré que no tinguen raó els que tal cosa asseguren; però en els grans mestres he après que, en el paisatge sobre tot, lo que més atrau i fascina es la impressió del conjunt. Les grans masses dintre de les grans harmonies son les que parlen en el paisatge, son les que infundeixen tristesa, alegria, tranquil·litat, terror, melancolia, soletat, etc., i en quant als detalls sols se deuen admetre els que cooperen al triomf del conjunt.

Mai he vist ningú extassiat davant d'un d'aquells quadros vius del natural, entusiasmar-se per una pedreta, per una fulla o per una flor; ans al contrari, els he sentit prorrompre sempre en frases d'entusiasme al contemplar el grandios espectacle de la naturalesa, son admirable conjunt i l'eloquent mutisme de ses sentimentals impressions.

El transportar aqueixes emocions a la tela es, per a mi, la missió del paisatjista, donant ademés un sabor genuinament local a ses obres. A mon humil entendre les obres de certs miniaturistes i fotògrafs del natural, podran tenir tot lo valor que's vulga, pero no'ls admeto com veraders paisatjistes de casta i artistes de cor i ánima.

Ademés prefereixo's diga dels meus paisatjes que no son acabats, a que pugui dir-se d'ells lo que pot dir-se de molts altres; que s'acaben sens haver sigut compensats. ¿De que servirien les notes armonioses d'una sinfonia si no'obeïssin a una base de conjunt? ¿Ni de que serviria un exés de notes en aqueixa mateixa sinfonia, sinó per a confondre i perjudicar l'efecte total?

anar tan d'acord amb el confort que cal a les necessitats interiors de la casa. Decoració, en aquest cas, no és pintura ni escultura solament, sinó el conjunt de tot lo que entra a formar part del confort i ornament d'un interior.

Que me'n direu d'un interior en un país fret aon deu tenir-se calefacció la major part de l'any, decorat com en un país aon el fret no's sent?—Que lògicament no están d'acord les comoditats i confort material amb la part ornamental.

D'aquí, doncs, la necessitat de que sigui una sola persona que porti el conjunt d'una decoració, i d'aquí també la necessitat de que tots els que intervingin o col·laborin a la mateixa siguin gent experta i de gust.

Les obres de bells oficis i arts que intervenen en una decoració són: mobles, metalls, ceràmica, vitralls: Deuen agermanar el confort material o comeditat, amb el bon gust ornamental. El pintor, aquest, son treball és purament ornamental cuidant, emperó, del confort de l'esperit, i l'escultor que pot tenir la especialitat de tallista, passant allavors a esser de bell ofici no d'art, que te poc més o menys la mateixa tasca que'l pintor.

Tots els demés elements qu'intervenen están supeditats an aquest: no poden influir en el conjunt més que en la major o menor perfecció de l'obra.

He parlat de la gran necessitat de una persona que obri de conjunt (que pot ésser molt bé l'arquitecte) dins una decoració, per a evitar precisament la aberració de que vos he parlat abans, i obrant dins la mateixa com de pare espiritual deixant la part de técnica i execució a la capacitat de cada un dels elements que intervenen, en una paraula, obrant en col·laboració.

Aquesta es la manera de fer una decoració viva i racional; altrament, és fer la reunió de uns elements dispersos.

Com a decoració de conjunt i en col·laboració tenim a Olot un bell cas a la casa Trinchera, el qual sens ésser cap notabilitat, per sa col·laboració els artistes i artífex que intervingueren triomfen, no obstant, i trobem detalls tan simples i sincers que dona verdader plaer el mirar-los; el pintor indica el punt on es deuen penjar les cornocopies del tallista, el moblista no pot fer mobles a l'etzar, i quan ells ho deixaren tota altra intervenció fóra un pecat.

NOTES D'ART

F. VAYREDA.

--DECORACIÓ.--La decoració és dins l'habitació el confort de l'esperit. I és per aixó que deu

Joan Pere Fontanella Pau Estorch i Siqués Camil Mulleras i Garrós

El diumenge dia 12 del corrent, a dos quarts de sis de la tarde va tenir lloc en el saló de sessions de Casa la Ciutat l'acte de solemnitzar la col·locació dels retrats de aquelles personalitats olotines.

Presidí el senyor Alcalde, acompanyat, del senyor Rector, del Comandant Militar, del Diputat a Corts, dels Diputats Provincials senyors Masramón i Solá i de varis senyors Regidors. Prengueren ademés seient en l'estrada alguns membres de les famlies de D. Pau Estorch i de D. Camil Mulleras i els senyors Saderra i Escubós.

Obert l'acta per el senyor Alcalde sigueren descoberts els retrats i foren llegides per D. Jacint Estela i D. Josep Teixidor les biografies de en Joan Pere Fontanella i en Pau Estorch escrites per D. Josep Saderra la primera i per els fills de l'homenatjat, la segona. El senyor Rector llegí la biografia, que havia escrit, de en Camil Mulleras.

Per últim, el senyor Alcalde donó per finit l'acte pronunciant paraules de gratitut per a tots els que habien col·laborat en el mateix, exhortant als presents a venerar la memoria dels passats il·lustres i a imitar-ne ses virtuts.

Concurs local de Pesebres Nadal de 1915

El setmanari d'aquesta Ciutat *El Deber* ha organitzat aquest concurs que mereix la més amable acollida. Per part nostra ens plau reproduir l'anunci de dit concurs junt amb les següents belles paraules de *El Deber*:

El Pesebre evoca en nosaltres els més dolços records de la infantesa, aquell benhaurat temps de la ignoscencia, en que'l nostre cor manifestava sos batecs sense engany; en que la alegria, amb tota sa puresa, sadollava nostre esperit, ¿qui és que, al pensar amb el pesebre, no's recorda d'aquells feliços temps? Veureu que són moltes les persones grans que també s'hi complauen i s'hi gaudeixen en fer pesebre. Algunes serà per sentiment de devoció al sant adveniment de Jesús, altres serà per a satisfer a la mainada i gosar amb sa alegria, però en molts hi trovareu una afició que no prové pas tota dels motius assenyalats; ¿serà tal vegada la recança de la infantesa, la fretura de degustar-ne sovint el delitós sabor de sos records lo que'ls mou? Escorcollant en nostre esperit el perquè de la nostra afició an els pesebres, hi hem trovat aquest motiu i pensem també endevinar-lo en els demés.

Aquest amor an els pesebres el voldríem comunicar a tothom i fóra nostre desitj que aquesta reproducció plástica del lloc i temps del Naixement, arreglada per la fantasia de cada ú, adquirís la importancia que tingué en altre temps.

El pesebre és un centre d'expansió familiar en les diades de Nadal, font de santes alegries; aquelles cançons que hi canta la quitxalla, aquells parenostres tan devotament resats per a que el *Tió* ragi forces coses, aquell tràfec el dia de arreglar-lo, aquell afany en buscar la molsa i els grèbols i demés rams adequats... Pot ser també motiu per a una manifestació artística, puig li escau el tenir la forma de panorama amb

teles pintades destrament, figures de verdader mèrit i combinació de llums de gran efecte. I tot això, el calor de la familia, el sentiment d'art, posats al servei de la fè relligiosa, destinat a commemorar alegrement la gran data de la vinguda del Messies, ¿volen res més bell?

Ja feia temps que ballava pel nostre magí un medi per a fomentar en nostra localitat la construcció de bons pesebres. Aquest any ha devingut realitat la nostra idea.

Si aquesta nostra iniciativa pot fer que augmentin tan bella manifestació de la vida popular-relligiosa de nostre poble, tindrem per ben esmersat el treball que en això hi posem i restarem satisfets.

Premis i condicions del Concurs

PREMIS:

Se concedirán els premis següents:

Premi de 50 pessetes, ofert per la Redacció i D. Josep Saderra.

Un grupu esculptóric repressentant el Naixement, premi del Reverend Dr. Esteve Ferrer, rector d'aquesta Parroquia.

Un objecte artístic de Pesebre, premi de D. Pere Llosas, Diputat a Corts.

Un grupu esculptóric de figures de Pesebre, premi de «El Arte Cristiano».

Una imatge del Sagrat Cor, premi dels tallers de estatuaria de «El Sagrado Corazón».

Un nen Jesús al bressol, premi de «Las Artes Religiosas».

CONDICIONS:

I. Per a pendre part en el Concurs, serà necessari omplenar el butlletí que va imprès en la coberta del número 991 de *El Deber* i enviar-lo abans del mitjdia del 23 del corrent més a la Redacció d'aquell periòdic, depositant-lo en el buçó de la correspondencia. S'acusarà rebut des de el periòdic.

II. Els premis se concedirán de la següent manera: el premi en metàlic i l'altre dels premis, serán concedits a pesebres que tinguin caràcter artístic, i els demés a pesebres de estil popular. No obstant, en càs de que el jurat, consideri que no hi hagi prous pesebres inscrits mereixedors de premi, se guardarán els no adjudicats per l'any vinent.

III. El nom dels senyors que componen el Jurat calificador, nomenat entre persones de competencia, se farà públic en el nombre de *El Deber* corresponent al dia 31 de Desembre.

IV. Serà obligació dels que inscriguin pesebres per al concurs deixant-los visitar al públic en les tardes o vespres de tots els dies festius, compresos entre Nadal i els Sants Reis, incluisus.

V. El fallo del Jurat se farà públic en el nombre de *El Deber* corresponent al dia 8 de Janer de 1916 i oportunament se dirá la manera com serán entregats els premis a qui els hi pertoqui.

ESTABLIMENT TIPOGRAFIC

DE

PERE ALZAMORA

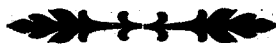
CLIVILLERS, 16.

TELEFON, 22.

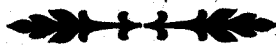
OLOT

DOCUMENTS COMERCIALS OBRES REVISTES
PERIÒDICS CARTELLS I TOTA MENA DE IMPRESSIONS

LLIBRERIA I OBJECTES D'ESCRITORI ALTA NOVITAT

INDIENS ASSORTIT EN POSTALS PER A TOTS ELS GUSTOS I PREUS

SERVEIS DE TRANSPORT DE VIATGERS I DE COMUNICACIONS

Ferrocarril d'Olot a Girona		CORREUS	
OLOT. Sortides. 2:32 5:18 11:42 14:38 17:39 (*) Arribades. 8:41 12:08 18:27 20:43		Sortides. 4:45 11:15 12:30(*) 17:10(*) 21:00(*) 21:45 Arribades. 12:15 12:30(*) 17:15 18:30(*) 21:00	
(*) Dimegnes i dies festius: Dilluns, fins Amer.		CERTIFICATS. Dies de treball, de 9:30 a 11:00-de 17:30 a 19:30 festius. de 9:30 a 11:00	
Serveis de Carruatges i Tartanes Per S. Joan las Abadesas. S. 1:00 9:30 De » » » » A. 13:30 22:00 Per Figueras. S. 4:00 14:00 De » » » » » A. 11:30 19:00 Per Banyolas. S. 22:15 De » » » » » A. 17:45		Serveis d'Autos 4:00 15:00 13:00 22:00 6:30 4:30 7:00 15:00 14:45 21:00	
		(*) A peatons i interior. (*) A interior. (*) Dels estancs. (*) De Sts. Pau. (*) De Camprodón.	
		TELÉGRAFOS (VALLS-TROUS) de 7 a 21, diari.	
		TELÉFONS INTERURBÀ: (Plaça del Conill). De 8 a 21 COMARCAL: (Lorenzana.) Servei permanent.	

TONI-DIGESTOL BURQUET

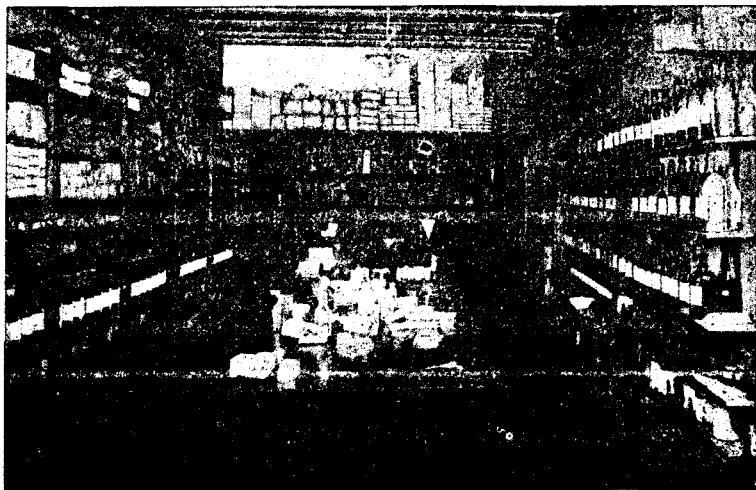
RESTAURACIÓ DEL PAIDOR

A base de ferments gastrics a l'estat natural, gonolobus, condurango, cuassia simaruba, menyanthes trifoliata i chel donimu majus.

Remei excel·lent i comprovat per a curar les dispepsies, siguin o no de origen nerviós, catarros gastrics, pesadesa, botiment, vertics de l'estómac, neurastenia gástrica flatulencias, mal gust i mal olor de la boca. Amb el seu us se obtenen incomparables resultats en tota classe de gastralgies (mal de paidor) calma ràpidament el dolor perquè ataca les causes del mal. No conté opi, morfina ni cocaina ni medicaments que puguin produir trastorns en l'organisme.

DIPOSIT

Laboratori i Oficina de Farmacia de Antón Bolós i Vayreda, Sant Rafel 28.

FARMACIA I LABORATORI

DANÉS

PLASSA ALFÓNS XII TELEFON XXIII

Despatx de receptes preparades amb tot cuidado — Medicaments moderns d'una puresa absoluta — Herbes medicinals — Especifics nacionals i estrangers — Aigues minerals — Ingestibles — Sueros — Vacuna — Oxigen pur — Articles de goma — Venes de gassa — Faxes ventrals — Braguers — Perfumeria — Análisis — — —

Elixir i polvos dentífics DANÉS

Grands assortits a preus economics

— de —

LLANES, SEDÉS i COTONS

Piu Orri

St. Esteve, 12

Camiseria, Corbateria i Genres de punt

Celler Olotí

Dasseig de Blay (Firal), 52
(Devant del Teatre)

Casa recomanada per a
: vins de tota confiança :

Olis, sabons i comestibles de
: : primera qualitat : :